Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 10

Fylke: Aust Agder

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Landvik

Emne: Lyngsanking og Mosing

Bygdelag: Øvre Landvik

Oppskr. av: Jonn A. Imenes

Gard: Imenes

(adresse): Landvik um Grimstad

G.nr. 78 Br.nr. 4

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Av eiga røynsle

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Lyngsanking og Mosing

A.

I

Lyngsanking

Lyng eller Sankel.

1

På steder helst i Øvre Landvik sankar ein enno lyng, men det går meir av moten no. Fyrr i tida var det helst å sanka lyng, når året var kleint for anna for. Under siste Verdskrig var det her i Landvik ikkje nokko større fôrmangel. På dei fleste stader var det jamt slutt med lyngsanking i slutten av fyrre århundrad

2

Dei sanka helst lyng om hausten, men ikkje alt for seint når han var i fullt blomning. Dei kalla det „å skjera lyng"

3

Dei brukta helst almindelig ljå, som dei også brukta til å slå høi med. Men sume brukta sigd.

2835

4

Det var helst kvinnfolka som sankta lyng, men også mannfolka var frå lyngsanking, når dei hadde tid tilovers.

5

Det var helst med 2–3 års mellomrom, at dei var frå lyngsanking.

6

Dei frakta lyngen heim i bøyer, men var det lengre veg frå garden, brukte dei tre-slede

7

Lyngen var uppsamla på ein serskilt stad i løa, helst i rum som var skilt frå det andre foret

8

I knappe foraår fekk og so kua for av lyng til hjelpes. Dei fekk helst lyngen som han var, men det hende på einskilde gardar, att lyngen blei finhakka på ein hakkelsmaskin. Kor mykje ein treng for vinteren kom mykje av korleis det stella seg med det andre foret.

9

Her blei lyngen rekna for eit middels for.

<u>B</u> <u>Lyng som beite</u>

Dei dreiv mykje dyra ut om våren, for då var det mykje frå keld med det andre foret.

2

Både kyr, geiter og sau beita lyng.

3

2835 Det var jo helst når det var for nau

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

at dei slapp kreturra frå lyngbeiting

4

Det var ikkje nokko förstikkelse for men eit gamalt ord segjer, „At mana lærer natten kjerring til å spinna", og det same kann ein vel segja her

II

Mossing

1

Her i vor bygd er det lang tid sidan dei sankta mosse til kretur for. Eg har hört gjete, att heilt sidan 70 åri var det slutt mossesankting her

2

Mor kunde fortelje, att det var i havasle vårknipa dei slog seg nödd til å nytta mosse til for

3

Dei sankta helst mosse i turrver, og dei brukta helst mosse som hadde grodd uppå steinar. Han var jamnast av fineng kvalitet.

4

Dei reiv helst mossen med hendene. Nokko serskilt reidskap brukta dei ikkje. Eg har spurt ein gamal mann som bur frå same staden som eg, men han kann ikkje minnast, att dei hadde soane reidskap som namt.

5

Dei bar helst mossen i sekkar; var det lang veg. köyrde dei han heim på sleden, når dei hadde samla til eit lass.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

6

Det var helst Kvinnone som sankla mosse. Dei held gjerne på til dei trudde dei hadde nok til hjelpefor.

7

Når dei hadde Köyrt mossen heim la dei han i lag. Mossen lete bära lette frå Sleden. Kor store hauger dei laga var ettersom dei hadde mykje eller mindre. Dei Köyrde det heim som nemnd frå Slide.
Der lå mossen i lag i ein haug i nærheten av fjoset frå gardsplassen.
Dei hadde ei greina frå Sleden og når dei hadde fyllt lasset upp til överste kant av greinna, surde dei det til med eit fäste tog, helst frå den eine ende av Sleden til hin kant og deretter eit tang frå tver-ke.

8

Dei Köyrde helst mossen heim med same hesten var samla ihop til eit frasse lass.

9

Nei, her Köyrde kvar bonde for seg; eg har ikkje hört att her har vore samKöyring

10

Det opbevarer hen i haug som nemnd i stykke 7

11

Kui og gris fekk smaka frå mossen som var blandt med vann, Kua fekk mossen blanda saman med höy eller lauv.

12

Reinmosse reknes her for far av

2835
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

ringare slag, han kann ha same verd
som hai av ringare slag

<u>Annan-Mosse</u>

Dei sankta grisemosse til grisefor
og eg har høyrt av mor mi, at dei
laga graut av han blanda med
mjøl

2

Skjegglav av grantre har eg ikkje
høyrt att dei brukta i mi bygd.

2835

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING